

פ ר ו ס ו ק ו ל

8416

מישיבת ועדת החקירה - מלחמת יום כפור
מס' קמ"ח - 14.8.74 - אחח"צ

Handwritten signature and scribbles

רשמה ח.כ

העד - אלוף (מיל) י.חופי

היו"ר אגרנט:

אתה היית ראש מה"ד, באיזו תקופה?

י.חופי:

הייתי ראש מה"ד מאוגוסט 2969 ~~בשך~~ עד יוני 1972.

היו"ר אגרנט:

אנו רוצים שהעיד לפנינו על צורת הלהימה של צה"ל

לאור ההתפתחות של האויב, אך לפני שתביע לנושא זה

אתה מטרח ערות על הקרבות כצפון בזמן המלחמה, בימים ה-6 וה-7 באוקטובר, בפני

אל"מ יהושע נבו, האם זו העדות שלך והאם תוכל לאשר אם זו העדות הנכונה?

(העד ניגש ליו"ר, והיו"ר מציג בפניו את פרוטוקול

העדות)

י.חופי:

אני חושב שעל איזה אורגינל חתמתי, אם איני טועה.

אני חושב שהוא שלח אלי וחתמתי לו.

היו"ר אגרנט:

אנו נקבל את האורגנילל של עדותך.

בינתיים נפנה לנושא. לרב-אלוף לסקוב יש שאלות.

לסקוב:

השאלות הן בשלושה שטחים: האחד - גבולות האחריות של

מה"ד, השני זה זה מכנה וארגון והשלישי עבודת מטה

שקשורה בהדרכת כוחות היבשה.

השאלה הראשונה, היא בקשר לגבולות האחריות כיח

לחיילות אחרים בחיילות היבשה, האם זה הקיף שתוף פעולה בין-מיילי ובין-זרועי?

י.חופי:

האחריות של מה"ד משתנתה תוך כדי התקופה בה הייתי

ראש מה"ד. ההגדרה בחלק מהתקופה, איני זוכר בדיוק

את התקופה, כי זה שונה, הייתה כרמה העל-עוצבתית, ושתוף הפעולה הבין-זרועי

מ.כ

הער - אלוף (מיל) יצחק רבין

ובבין-חיילית.

אתה מוכן לחזור עוד פעם?

היו"ר אגרנט:

כאשר
עוצבתיהם

ברמת העל-~~מסלול~~ הכוונה היתה מעל לרמת חטיבת,

י.חופי:

ועל שתוף פעולה בין-חיילי ובין זרועי. באמצע החקופה

בה הייתי ראש מה"ד, על-פי החלטת הרמטכ"ל, הועבר הנושא של האוגדה שאני

התחלתי לספל בו, לאחריות תורתית של גייסות השריון.

כל נושא האוגדה?

לסקוב:

כל נושא האוגדה על כל המכלול שלה, כולל התאום הבין

לסקוב + י.חופי:

חיילי ברמת האוגדה, אשר כלל ארגון, מכנה ושמות

פעולה בין-חיילי, בתוך האוגדה.

כלומר אחריית מה"ד לא כללה את האוגדה?

לסקוב:

אני לא זוכר את המועד המדוייק, אך זה היה כערך

י.חופי:

באמצע החקופה שלי, בתקופתו של רא"ל בר-לב, זה

עבר לאחריות של גייסות השריון.

למעשה, פרט לחי"ר לא היו נושאים במה"ד? תותחנים

לסקוב:

היו שם...

גם חי"ר לא היה במה"ד? חי"ר היה באחריות של קצין

י.חופי:

צנחנים וחי"ר ראשי.

פאיזו שנה? כי לי יש תגדרת תוראות פקוד עליון של

לסקוב:

תפקידי מה"ד מספטמבר 1969, ויש בהם עוד עוזר אב"מ

משה מה"ד לחי"ר.

זה לא היה בתקופתי. כאשר אני באתי למה"ד זה לא היה

י.חופי:

הער - אלוף(מיל) י.אומי

קיים.

לסקוב
האם תוכל להגיד לי אם אתה מכיר את הגדרת התפקידים
הזו (מגיש לעד), האם היא נודכנה או האם הורית לעדכן
אותה? זוהי הוראת פקוד עליון מס' 20/101. כאן מדובר על 15.9, וכל הדברים
האחרים הם מ-1966. האם היו לך הוראות פקוד עליון אחרות?

י.חופי
שכול להיות שהיה זה תקון שהוכן לפני-כן והוצא במועד
הזה. מכל מקום מה"ד חי"ר עזב את מה"ד לפני שעזב
שהגעתי לשם. ראש מה"ד חי"ר עזב את מה"ד עוד לפני שבאתי לשם.

לסקוב
מי אחראי לעדכן את הוראות הפקוד העליון של מה"ד?
האם אתה ערכנת את זה?

י.חופי
אני לא זוכר. עסקנו בכך ברבע שעסקנו בנושא השנוי ברמת
האוגדה. מכל מקום אני בטוח שכאשר באתי למה"ד, עוזר
ראש מה"ד לחי"ר כבר לא היה. הפונקציה הזו עברה לצנחנים.

לסקוב
בספטמבר 1969, מלחמה ששת הימים עוד לא היתה כלולה כאן.

י.חופי
זה עדיין ישן.

היו"ר אגרנט
האם תוכל לגשת לראות את העדות שלך? אתה פאטר את
נכונות העדות הזו?

י.חופי
כן.

לסקוב
כלומר נושאים כמו שתוף פעולה בין-חיילי ובין-זרועי

היתה כפילות ביניכם לבין הגייס, כי הגייס עסק בכך

במסגרת האוגדה, ואתם עסקתם מחוץ למסגרת האוגדה.

הער - אלוף (מיל) י. חופי

מעל רמת האוגרה, היחה אחריות של מה"ד, מהמועד

י. חופי:

שזה שונה. זה שונה בנגוד לרצוני, אך זה שונה. אני

סברתי שהאוגדה צריכה להשאר באחריות מה"ד, מכל מקום היחה החלטה ולפיה נהגנו

מאז.

כמה שאלות בקשר לעבודת המטה, לא כל כך בטכניקה של

לסקוב:

המטה אלא בנושאים. השאלה הראשונה היא, באיזו תקופה

בזמן שהיית במה"ד, נעשו נתוח, צפי או תחזית, או אלו שהם מחקרים נושאים מבחינת,

איך יילחם האויב בשלבים מסוימים, כדי להכין לקראת זה חומר הדרכה, כדי להכין

אח הקורסים וכדי לתת נושאים לתרגילים, נושאים כדי לבחון דרכים ודרכים שכנגד,

בנושאים של חי"ר, נ"ט וארטילריה, בנושאים של נ"מ וחיל האויר מול חיל-האויר

שלנו, מבחינת סיוע התקפי, האם כל ענין הצניחה עלה, או שזה יצא ממה"ד? אני

שומע שהמשיכו לתרגל תקיפת יעד מבוצב, האם היעד המבוצר נשאר כמו לפני מלחמת

ששת הימים או נהפך למתחם אחר?

אני לא יכול להצביע על איזה שהוא אקט מרוכז חד-פעמי

י. חופי:

שבו עסקנו בשאלה, איך יילחם האויב, כאשר מתוך זה

יצרנו את-כך תורות לחימה של זה"ל, אך בחנו את התורה שלנו על בסיס מה שחשבנו

וידענו שהאויב מאורגן, וכפי שחשבנו שהאויב יילחם, על בסיס ידיעות של אמ"ן,

על בסיס תרגילים של האויב. אם לתת בתקופה שלי נושא גדול וכולל שעסקנו

גם בצד העיוני, גם בצד המחקרי, גם בצד של קביעת התורה, וגם בכצוע ברמה

העל-אובדנית, & היה זה נושא הצליחה, אשר כלל את האלמנטים של הצליחה עצמה,

עם כל הבעיה המיוחדת של הצליחה שהייתה ~~השאלה~~ לזה"ל. זה"ל לא עסק בנושא הצליחה

כמעט עד לאחד מלחמת ששת הימים, ובתוך זה החברות על מערך מצרי, עם כל העומק

שהיה למערך, עם הדרגים הראשונים, עם הארטילריה, עם עתודות השריון של האויב,

כפי שידענו והערכנו שהאויב יילחם. הייתי אומר יותר מכך, שהנושאים שעסקנו בהם

ברמה הזו של תורה לחימה, היו בעיקרם נושאי התקפה ולא הגנה. כלומר הדגש בזה"ל

כל השנים היה על נושא ההתקפה ולא על נושא ההגנה. אם לקחת נושא שלם שהיה מורכב

מהרבה מאוד דרגים, כי בתוך הצליחה היחה הפעלת חיל האויר, הפעלת הארטילריה, כל

העד - אלוף (מיל) י.חופי

הנושא ההנדסי שכרוך בצליחה, הפעלת כח פוצנת פונתח במסגרת הצליחה, סיוע מצומצם של חיל-הים בנושא זה, שלוב אפשרי של נחיתה בנושא הצליחה, דרך מפרץ סואץ בכל הנושא הזה עסקנו, החל בצד המחקרי, כיצד האויב ערוך, כולל הערכה כיצד האויב יילחם, - ומרבמנו זאת כפי שאמרתי, עד הרגיל ברמה האוגדתית, הרגיל "עוז" שבוודאי הייתה נוכח בו, שהכוונה שלו הייתה לנסות את זה בבקשה מעשי בשטח. זה תחום אחד.

ידין: מי תכנן את התרגיל?

י.חופי: מה"ד יחד עם גייסות שריון. עכשיו, כל התרגילים

העוצבתיים שבצענו עם גייסות וכלי גייסות, הלקחים היו במסגרת מה"ד בתאום עם שריון; אם זה הרגיל עם גייסות שריון, ועם קצין חי"ר וצנחנים ראשי, במידה וזה עם חי"ר, גולני או צנחנים. דרך התרגילים האלה כווננו את הנושאים שחשבנו שיש צורך ללמד, על בסיס של הידע שלנו, איך לפי ההערכה יילחם האויב. המסלול השלישי שדרכו הכנסנו את תורת הלחימה של צה"ל - וזאת כמעט באופן בלעדי על-ידי מה"ד - היה דרך בית-הספר או המכללה לפקוד ומטה, המתואמת ישירות על-ידי ראש מה"ד, ולמה"ד-ת"ל(תורת לחימה) ולראש מה"ד יש השפעה על התרגילים שהם עושים, מה אופי התרגילים, איזה לקחים סלמדים בחרגילים. במקופה שהייתי ראש מה"ד חרשנו נושא שבא לידי בסוי במלחמה בצורה חלקית. אני יודע שיש וכוחים על הסרמינולוגיה שכרוכה בכך - הנושא הוא האגנה הניידת. התרגיל היה פתוח לגבולות מדינת ישראל של ערב מלחמת יום הכפורים, אך הנושא היה נושא שלא היה קודם בפומ"ם. ניסינו להכניס הרגיל חדש שעיקרו היה וחור על שטח, ופעולה בכוחות ניידים ומשוריינים. כלומר זה היה מסלול נוסף שדרכו הקנינו לצה"ל את תורת הלחימה.

מסלול רכיעי, שאנני יכול לומר כרבע לגביו את מספר

התרגילים שעשינו, אבל עשינו תרגילי מלחמה בפקודים, וזה היה בין הרגיל אחד לשני תרגילים בשנה בכל אחד מהפקודים, על נושאים אופרטיביים קונקרטיים של אותם פקודים. בתרגילים אלה נסינו לבחון את צד האגנה של הפקוד, עם צד ההתקפה של האויב כפי שחשבנו כי האויב יתקוף, וצד ההתקפה של הפקוד כפי שחשבנו שהאויב

הער - אלוף (מיל) י. חופי

יגן. בתוך זה עשינו במקומה שלי תרגיל או שניים, של המטה-הכללי עם הפקודים יחד, תרגיל שכלל תכנון ונהול קרב של המטכ"ל, כאשר בשלב התכנון שיחקו בפקודים כמתורגלים גם כן, ובנהול הקרב הם יצאו מן המשחק, ואז בקרה שיחקה מול המטה - הכללי.

תחום נוסף שעסקנו בו, רעננו אותו וחדשנו אותו,

היה על רקע מלחמת ששת הימים, של התגברות מערך הנ"מ במלחמת ההתשה, וזה הנושא של סיוע האוויר. היתה לנו מערכת דיונים עם חמ"מ, שהנושא הוא באחריות מיילסת שלו, עם חיל-האוויר, ברכוז שלנו במח"ד-מו"ל, כולל דיונים שהיו אצלי, איך להפעיל את חיל-האוויר במלחמת העתידה. סיכמנו כאן מספר נושאים שבאו לידי כשוי גם במלחמת האחרונה כמו חמ"מ אווירי - חבורת פקוד של חיל-האוויר ליד מפקדת הפקוד, שמסיימת לא רק בתכנון, אלא בהפעלת חיל-האוויר במתואם עם כוחות הקרקע. אצלי בפקוד לפחות, זה בא לידי כשוי מן השלבים הראשונים של המלחמה. קבענו תורה חדשה, או תורה מעודכנת אם לא חדשה לבמרי, ותרגלנו אותה גם בתרגילי מלחמה, כולל בתרגיל פריסה של מרכז הסיוע האווירי שליך המצפ"ע בחיל-האוויר.

האם בזמנך היה התרגיל שעשו הצנחנים, של מערך צנחנים נגד טנקים? התרגיל שרפול עשה.

לסקוב:

כן, אני במקרה לא הייתי אז בארץ, אך זה היה בזמנך.

י. חופי:

האם הופקו לקחים מן התרגיל הזה? הוא השיג תוצאות טובות.

לסקוב:

כן, הוא השיג תוצאות טובות. קשה לי להזכר כרגע

י. חופי:

מה היו התוצאות החשובות. מכל מקום, התרגיל הזה היה

עם חטיבה 35, ואנו כלקח מהתרגיל הזה, אותם לקחים בדיוק העברנו גם לתרגיל של גולני שהיה זמן קצר לאחר מכן וגם שם חזרנו על ההדגמה ועל התרגול

העד - אלוף (מיל) י. חופי

של הקרב.

מה היה נושא התרגיל הזה?

היו"ר אגרנט:

התרגיל כולו היה של צליחה ושל תנועה של כוחות, דווקא

י. חופי:

פעולה שבמקרה אינה פונחמת מהאוויר, אך בתוך התרגיל

שולב יותר כהצגה, אפשרות של כוח חי"ר לעמוד עם האמצעים הנגד-סנקיים שלו מול כח משוריין, בתנאים מסויים של שטח שאיננו פתוח לגמרי, כמו בשופרון. התרגיל הזה היה בסביבות ג'נין, מזרחה מג'נין. אותו לקח עשינו גם בתרגיל של גולני, וגם בקיץ של ערב המלחמה, בתרגיל של גולני ברמת-הגולן, חזרנו על הנושא של הדגמת אמצעי הנ"ט. אז כבר הייתי מפקד סקור הצפון, ופשינו דבר דומה לפה שעשה רפול בתרגיל ההוא.

אם אני מנסה להבין איך לאחר מלחמת ששת הימים

לסקוב:

התפתחו חי"ר, חרמ"ש, מרגמות של חרמ"ש, הנ"ט של

90 מ"מ, הדגש על טנק וורסוס טנק, וכמעט שהעוצבה או האוגדה נהפכה לאוגדת

טנקים ביסודה, ולא לאלמנטים של חי"ר, - האם הכתובת לכך היא הבייס?

אני חושב שהכתובת היא לא הבייס, אלא הבייס כמעצב

י. חופי:

החורה, לא כמסכם החורה, כי על כל הנושאים האלה,

תחל מהמבנה והארגון, על מבנה המפקדות, על הנתחים הלוגיסטיים בתוך האוגדה,

על היחס בין חרמ"ש לטנקים בתוך האוגדה, היו דיונים מעמיקים הבייס, הבייס

הציע הצעות, ועל-כך התקיימו שני סובי דיונים - חלק בדיוני מטה, וחלק

בדיונים כלליים, שאליהם זומנו אנשים שנוגעים לעניין, כמו קציפי חייל שונים,

מח"טים בשריון, כדי לשמוע את דעתם. היה דיון כזה על מבנה המפקדות, היה

דיון כזה על מבנה גדוד הסיור האוגדתי, על מבנה החטיבה בתוך האוגדה, ועל

מבנה האוגדה בכללותה.

בדיון המסכם אתה היית כבר שלוף סקור הצפון,

לסקוב:

הער - אלוף (מיל) י.חופי

כאשר העניין הועלה לדיון מטפ"ל .

י.חופי: הייתי אומר כי הדיון הזה לא סוכם אף פעם .

לסקוב: ביוני, האם זה לא היה דיון שסיכם את זה?

י.חופי: היו סיכומים, אני רק אומר שזה לא סוכם אף פעם
מכחינה זו , שהיו תמיד אנשים שהתנגדו למכנה הזה, 4

ערערו על המכנה הזה, ואחר המלחמה - לפחות כל זמן שהייתי אלוף פקוד וגם ראש
מה"ד, לא הגענו למצב שהספקנו לדון על המכנה הזה מחדש. אני בפקוד הספקתי
לפני שעזבתי, לקיים דיון הייתי אומר תורתי, על בסיס הנסיון שצברנו במלחמת
יום הכפורים, מה צריך להיות מכנה האוגדה הקבועה בצה"ל. כאשר אני אומר שזה
לא סוכם, זה לא מדויק, כי זה סוכם על-ידי המטכ"ל, אך אני אומר שתמיד
היו השגות על-כך. בשלבים שונים של הדיונים היו סיכומים על חלקים שונים
של המכנה, ובסופו של דבר מכנה האוגדה נקבע באשור הרמטכ"ל.

לסקוב: בקשר להפקת לקחים מחומר מודיעין על האויב, האם
בהקופתך ניתנו נקודות דגש מיוחדות לאמון של דרג
הפקוד הזוטר, מה שכולל את כל קורסי המלכ"ם ואת כל קורסי בית-ספר לקצינים?
האם ניתנו הנחיות או נקודות דגש מיוחדות, לאמון מפקדים ומשרות? ספקת
פקוד, מטה של פקוד, מפקד פקוד, מפקד חטיבה, מטפ"א אוגדה, מפקד חטיבה, מטה של
חטיבה, - איזה שהם דברים מיוחדים?

י.חופי: קבענו לעצמנו והוצאנו גם חוברת של נושאים להדגשה
ולקחים לשנת עבודה. אני לא בטוח אם עשינו זאת
בשנה הראשונה להיותי ראש מה"ד, נדמה לי שעשינו זאת בשנה השנייה להיותי ראש
מה"ד. הפצנו מצד לדיון ועל-כך התקיימו דיונים. מטפ"א סיכמו את זה, ואחר-כך
לקראת כל תרגיל מפקדות, תרגיל קשר, או תרגיל עם מטות, הכנסנו את הנחת של עבודת

הער - אלוף (מיל) י. חופי

המטה שקשורה בכך, כחלק מהלקחים שצריכים להיות מושגים באותו אופן.

לסקוב:

למשל, להנחות את פו"ם מבחינת עבודת מטה בתנאים

כפי שישנם, של סובייטים, ארטיילריה רבה, כמויות

גדולות, - איזה נקודות דגש מהצד השני, אנו בכל זאת שומרים לנו את היתרון

עליהן? האם זכור לך איזה "כריפינג סשן" רציני כזה עם פו"ם על-כך?

מה נעשה בתקופתך בקשר לאמון פלוגות מפקדה ויחידות חייליות, כדי שיוכלו להגן

++++ על עצמם? נגר חי"ר או אלמנט משוריין עושה פשיטה לעומק ופוגע

בהן?

י. חופי:

מקט מאוד, לא בגלל חוסר תשומת לב לנושא הזה אלא

בגלל מגבלות של תקציב ושל עדיפויות. לאחר מלחמת

ששת הימים, כבר אז היה לקח שהיה למעשה ידוע כבר לפני כן, שגם דרגי קמינהלתיים

עלולים לעמוד במצב בו יצטרכו לדעת לפחות לאכטח את עצמם, ובמשך כל השנים

בגלל מגבלות תקציב וימי מלואים, הדרגים האלה בנושאי קמ"ח לא יעודיים שלהם,

הוזנחו. אני סוכן לומר כי הוזנחו בהפירה, כלומר בידיעה, ולא מתוך חוסר תשומת/

לכ. כשנה הראשונה לאחר מלחמת ששת הימים, בבייסות השריון נעשתה עבודה גדולה

בתחום הזה, כאשר קראו אם איני טועה לכל מערך המלואים של הגייס, ועסקו בנושא

הזה של אמון. אבל כפי שאמרתי, אם איני טועה, פרט לאמונים עוצבתיים של יחידות

שבתוכם הנחמים הלוגיסטיים עסקו גם בנושא האמון בנשק, לא עסקו בדרגים האובדתיים

והאחרים הנפרסים, באמונים אלה, וזאת בהכרה שאין מספיק כסף ואין מספיק ימי

מלואים, וכחוצאה מכך נפלו הדברים האלה, ולא דברים אחרים שלפי ההכרה שלנו

באותו זמן, היו יותר חיוניים.

לסקוב:היא
כאשר קבלת את מה"ד, בוודאי מצאת שתורת הקרב/מ-1963

ולוחמת השריון היא מ-1965, האם הרברים האלה עודכנו?

האם יצאו השלמות או במקום, בכל מה שנקרא בלימה על קו תעלת סואץ? בכל הנושא

של המעוזים? עשיתם חרגיל אחר של שמוש בכח נייד, כדי לעבור בתזרה, אך כאן היו

20. 10. ת.כ

8425

ועדת החקירה-14.8.74
ישיבה קמ"ח - מחה"צ

הער - אלוף (מיל) י. חושי

תופעות שלא ראו אותן.

חוברות ההדרכה היו מיושנות בחלקן.

י. חושי:

האם עודכנו? האם הורית לעדכן אותן?

לסקוב:

הוריתי לעדכן אותן ולא רק הוריתי - נדנדתי לעדכן אותן.

י. חושי:

אותן חוברות שהיו באחריות היילית. הוצאתי מספר
הוראות והנחיות, וזמנתי אלי מספר קציני הייל ראשיים. חלק עודכן, חלק לא
עודכן, חלק כוסה בצורה זמנית על-ידי מזכירי אמון שהוציא קצין חי"ר ראשי
והוציא שריון, כחומר ארעי. אף הוחקנו חוברות בתקופה שהייתי ראש מה"ד,
יש מערכת שלימה של ספרים שיצאו בשלוש השנים שהייתי במה"ד, - אך לא הכל.

והפרקים הנוגעים להתקפה והגנה בחורח הקרב במלחמת

לסקוב:

שריון, נשארו כפי שהם ...

לעקרונות
בקשר לחומר העיוני בתקופה שלך, ~~למחנה/המלחמה~~,

כמו הבחירה והדבקות בפטרה, רכוז אכסחה, מהירות, -

האם יצא חומר תורתי בנושאים אלה?

למחנה/המלחמה

לסקוב:

למחנה/המלחמה

לסקוב:

המשך רשמה ר.ב.א

14.8.74 - אח"צ

הערף אלוף י. חופי

י. חופי:

חדש, לא זכור לי.

לסקר:

כל מה שמצאתי על החומר הזה זה כלול כסעיפים קטעונים,

יותר בצורת נוסחה בחורת הקרב.

חופי:

לא זכור לי שעסקתי בזה, או עסקנו בזה באותה תקופה.

לסקר:

כאיזה מידה כל הרגלי החיים של בטחון שו, מרדף שנגמר

בחילופי אש, נסיונות שיטנה, כאשר יושבים במקום קבוע

ישנה גם הסתכלות ומפקד נוסה להיות מפקדה נייחת, אם פעם היה אמ"ל מונח של הפיקוד,

אז הוא נהפך למונח של האוגדה ומונח של מפקדת החטיבה. מפקד גדוד כבר מדבר במונח

המ"ל וכך, כאיזה מידה הבחנת בתקופה שהיית, שיש לדברים האלה השפעה למה שנקרא

להסמה רגילה ולא בטחון שוטף. ואם הבחנת במשהו בפעולות נגדיות כשביל להעמיד כל

דבר במקומו?

חופי:

בהחלט כן.

לסקר:

אחה יכול לפרט?

חופי:

בהחלט כן. ציינתי קודם, שבמסגרת הדיונים שקיימנו

חיפשנו דרכים לצמצם את המפקדות בשדה. וצומצמו המפקדות

בשדה. אני מדבר בעיקר על מערך השריון שזה היה הבנק העיקרי והיקר מבחינת כוח-אדם

ואמצעים, וזה נבע הייתי אומר משני טעמים: גם בגלל ההסתכלות וגם בגלל זה שהאוגדה

הפכה לפעשה להיות לעוצבת היסוד בצבא. והנושא של הלוגיסטיקה עברה בצורה מוחלטת

לרמת האוגדה. חיפשנו דרכים, אין לי פה מספרים, אבל צמצמו בצורה די רצינית

אחרי מערכת דיונים די טובים, וויכוחים די נוקבים בנושא הזה, צמצמו את מפקדות

הגדודים, ~~אחראים על~~ מפקדות החטיבות, ~~אחראים על~~ ואת מפקדת האוגדה.

אח מפקדת האוגדה הצמצום שהיה לפני המלחמה, היה כמאות כלי-רכב ובאלפי אנשים.

אני חושב בסדר גודל של 2500 איש האוגדה. בתוך זה מפקדת האוגדה. כך שבהחלט הייתה

תשומת לב לנושא הזה, הוגשו אמצעים משותפים של מה"ד ובייסות השריון. התקיימו על זה

דיונים והיו סיכומים. גם על מכנה המפקדה. אם מפקדת אוגדה צריכה להיות מסוגלת

לשלוש במרוכז ולשלוש על שני מאמצים במרוכז, היו על זה דעות שונות, והיה סיכום

במקרה זה של ראש אג"ם דאז, ר"א אלעזר, שהרמטכ"ל איש אחר כך את הסיכום, ובהתאם

14.8.74 - אהח"צ

הער: אלוף י. חרפי

תחומי:

לזה יצאו סיכומים ולוחות מטה, על מבנה והכנה של האוגדות והחטיבות. כך שבהחלט היתה חשופת לב לזה, ואנשי חושב שצמצמו הרבה מאוד כוח-אדם ואמצעים כדי שהמפקדות האלה תהיינה הרבה פחות נסירות ופחות מסורבלות. הויכוח העיקרי היה על הנושא של הדרג הדרג העורפי. מתנה מפקדת האוגדה והחטיבה, ולמרות המחשבה והידיעה שבחוק קרב, ובפקודת קרב נייד, האלמנטים האלה בדרך כלל לא באים לידי ביטוי, והם מהווים נטל על הצירים וכו', למרות כל זה, ההחלטה היתה לא להוריד אותם, מחוץ ראייה שקיימת אפשרות של פיקוד זמן ארוכים. אם זה מצב של ערב מלחמת ששת הימים, שישבו שלושה שבועות לפני לחימה, אם זה לאחר כיבוש, שצריכים אז להרכיב ולחיות במסגרת שמאפשרת עבודה יותר מסודרת.

איזה אלמנטים אלה?

היו"ר אגרנט:

אלמנטים של הדרגים העליונים של המפקדות.

תופי:

והשלמות של קצינים נוספים. היות והיו על זה הרבה

ויכוחים, היו שחשבו שצריך להוריד את זה לגמרי, היו קיצוניים לגמרי, שחשבו,

שצריך להשאיר את זה במסגרת כפי שזה היה. ובסך הכל מה שעשו, צמצמו, ז"א החפיסה

הכסיסה לא השתנתה, שאי-אפשר לבטל את על האלמנטים האלה, אבל חיפשו כל דרך לצמצם

אותה ולאחד אלמנטים, כדי להקטין את כמות הרכב שיש לכל אחת מהמסגרות האלה.

מאחר וזו היתה תקופת פעילות של החשה, של רגיעה, האם

לסקוב:

נעשה ניסיון להפוך את התנהגות המבצעת הרגלית: שריון

ארטילריה, בסיסי תמושת, או נקודות תמושת, להפוך את זה לאיזה מין פקודות של

מסטר וגוהג מבצעי ולדרוש את זה בצורה אחידה על פני כל כוחות היבשה, איך ניבשים

לעמדה; איך יוצאים מעמדה; איך שומרים על נשק; איך שומרים על התמושת; ענין הדיווח?

זה לא באחריות שלנו.

תופי:

14.8.74 - אהח"צ

תעוד: אלוף י. תופי

לסקוב:

עוד שתי שאלות: מה נעשה בשביל לאפשר לקצין, או ליצור

תנאים שהקצין יוכל ללמוד לבד. לאו-דוקא פו"ם, או קורסים

או השתלמויות, אלא, שיקרא בספרי, ילמד מספר, יקרא חרגיל, יכתוב סאמר, יכתוב מאמר

בהתחרות וכו' - ספקל לפתח את עצמו בכוחותיו הוא ולא-דוקא דרך קורסים?

תופי:

הנסיגות היחידים שאני יכול להצביע עליהם, הם באמצעות

מערכות, שניסינו יותר מפעם אחת בתקופה שלי לדרבן התיחסות

לנושאים על ידי הצבות, של מה שנקרא "כייס סטארי" בנושאים שונים, אני כיוצאתי

את זה דרך ב"ס לקצינים, באותה תקופה היה שם, שהציג בעיות, היו חגובות על

פתרון, אחר כך הוא הציג את הפתרון ועל הנושא הזה היו ויכוחים. פרט לזה, על נושאים

צבאיים שהורים, פרט להשתלמות ואימונים ממש שהיו, אני לא תושב שעשינו יותר בתחום

הזה.

לסקוב:

בקשר לפת"ד. פת"ד היה מתואם על ידך, באיזה מידה היו

הבטיסים של פת"ד, באותו מקום כתוך צה"ל שהם מכל הבחינות

מהויסם להניח שכא לשם מודל של התגשמות כל פקודות צה"ל? מבחינה מבצעית, מבחינה מנהלית,

מכל הבחינות, שהניח יראה לפניו במשך הקורס, אם זה פו"ם או קורס של חורש ימים

או 3 שבועות בבה"ד 11, שיראה לפניו בסיס שיוכלו להגיד: כאן כל הפקודות מבצעות

ותראייה שאפשר לבצע אותם.

תופי:

אני לא תושב שאני יכול לומר, שבתקופה שלי הגענו

לאיזה שהוא מצב שכל הבטיסים בכל החתומים, יכלו בכל

החתומים לשמש דוגמא. עסקנו בזאת הרבה מאוד. דרך פת"ד, הוא פיקר על הבטיסים בתחום הזה,

הארגוני לא התורתי, וישיבות שלי ע"י ביקורים, אני מוכן לומר, די דחופים בבטיסי

הדרכת, ונסיגון באמת להודיר שתבטיס, בעיקר בתנאים שצה"ל נמצא בו, שהיחידות

של הצבא לא היות חיים נורמליים. חיים נורמליים מבחינה זו שלא נמצאות בכלל במחנות

קבע. שהבטיס באמת יוכל לשמש להם דוגמא בכל החתומים הארגוניים ותמנתלתיים. בחלק

מהבטיסים הגענו לרמה יותר טובה, בחלק מהבטיסים הגענו לרמה פחות טובה.

אני בהחלט לא מוכן לומר שהגענו לשלמות. אני מוכן לומר, שאפנו לשפר במשך

חופי:

כל הזמן. גם בחזרה של אמצעים פיסיים, וחלק גדול מהבסיסים חי בתנאים חמורים מאוד. כמו ב"ס לתחנת למשל, שזו אחת הדוגמאות אולי האופייניות ביותר, שחי בצריפין בתנאים מסחורים, עשינו מאמץ גדול...

למעשה כל הבסיסים בצריפין.

לסקוב:

כן, כל הבסיסים בצריפין. ב"ס לקשר שחי בתנאים גרועים מאוד.

חופי:

בה' ד' 20, בה"ד 6, כל בסיסי ההדרכה. מי שיצא למרחב, אלה דוק אותם בסיסים שיצאו פשוט, אם זה לגדה או בה"ד 1 שנמצא בבסיס יפה מאוד. ניסינו לאחר את תורת ההדרכה בחקופה שאני הייתי ראש בה"ד ו' להשמש כבה"ד, למרות שזה לא בדיוק מוגדר כאחריות שלה, למפקדת פה"ד, להשתלפויות בנושא של הדרכה טובה. וקיימנו מערכת של השתלפויות לבסיסי ההדרכה ושימוש בקודי הדרכה. הוספנו הרבה מאוד קודים להדרכה בחקופה שלי. אם אינני טועה, אני לא זוכר את המספר, בסביבות 12-20 סרטי הדרכה חדשים, כולל יעד מבוצר, גם בתחומים החיליים וגם הביין-חיליים, ותחלנו להכניס בחקופה שלי, לא הגענו למצב שמש יכולנו להביא את זה לידי ביטוי, הדרכה כאמצעות טלויזיה במעגל סגור, שהתחלנו את זה כבה"ד 7, כי הם הכי קרובים לנושא, אבל לא הגענו שם למצב שזה הפך ממש כבר בחקופה שאני הייתי בבה"ד, לאמצעי הדרכה שמשמשים בו בצורה רחבה.

את כל הדברים האלה עשינו, אבל אני אחשא לאמת

אם אומר, שהגענו לשלמות בדברים האלה. יש בסיסים שהגיעו בתחלת לרמה יפה מאוד. אני לא חולה זאת דוקא לחקופה שלי, אבל זה נמשך בחקופה שלי, כמו בסיס הטירונים, שזה בה"ד 4, שהיה פעם ידוע לשימור בצבא, מבחינת הטיפול בטירונים וכו', הוא הפך לבסיס, לפי דעתי, אולי יותר מכל הבסיסים האחרים, בסיס שי בו הכי פחות בעיות עם אוכלוסין, למרות שאוכלוסיה שמרכיבה אותו היא האוכלוסיה הכי פרובלמטית מהטירונים, וגם לגבי רמת ההדרכה שלהם, בעצם היציאה מהבנקטים של צריפין לאזור כיה-אל, זה שינה באופן מהותי את הבסיס הזה ורמת ההדרכה, רמת הטיפול באנשים, לפי דעתי, שונחה

14.8.74 - אה"צ

העד: אלוף י. חופי

חופי:

מהקצה אל הקצה. אני אומר, זה לא התחיל בחקופתי, אני כבר מצאתי את זה כבסיס מסודר, אבל המשכנו לטפח אותו ככל שיכולנו.

ידין: יש לי כמה שאלות, בחלקן משלימות או נובעות מהשאלות והתשובות

הקודמות, בחלקן לא.

חופי:

אולי אתה מרשה לי עוד מילה אחת להוסיף.

בתוך מה"ד, מה"ד-תו"ל היה לנו, הינום זה השתנה כלקח

ממלחמת יום-כיפורים הקימו שם מחלקה ספציפית שעוסקת

בתורה של האויב והיישום שלה לתורה של צה"ל. אבל היה לנו אלמנט כזה בתוך מה"ד-תו"ל

שהוא נשאר מהתקופה במרכאות כפולות הפולגים, שהידשו לנו את תורת הלחימה הסובייטית,

היה שם יהודי בשם סא"ל הופמן, שהוא במשך כל הזמן עקב יחד עם אמ"ן, אחרי התחדשות

תורת הלחימה על בסיס של קריאה בספרות מזרחית בעיקר, מזרח אירופה, רוסיא, וניצלנו

את החומר שהוא היה מכין, את זה במאמרים למערכות, ואם זה ממש לצורך הרבילים.

א עכשיו אני יודע שהפכו את זה למחלקה שלמה שהיא ההיה הקשר בין אמ"ן וצה"ל בתחום של

תורת הלחימה.

ידין:

אני רוצה לתזור לבעיה של עיקר היחסים והאחריות בין מה"ד

והגייס? אני פשוט רוצה להבין, אתה אומר לי שאתה התנגדת,

זה לא משנה בסופו של דבר. באמצעותך אני רוצה להבין את הפרובלמטיקה פה. אני רוצה

להציג לך את הקושי הראשון, למרות שיש לי עוד קשיים, אבל את הקושי הראשון.

אתה מצד אחד אומר - שמה"ד יכול היה להחדיר את תורת

הלחימה, ואני גם הייתי כולל בזה את תורת עבודה מסה, באמצעות פו"ם. מצד שני אמרת,

שכל מה שנוגע לכל הנושאים האלה, במסגרת שהוכר נוגע לשריון היה בתורת תש"ן בגייס,

שבדיעבד צה"ל הלך ופותר ופותר נהפך לזהה לשריון. כלומר, פרט לכמה חסיכות?

ועדת החקירה 14.8.74
ישיבה קמ"ח - אהח"צ
העד: אלוף י. חופי

לפני רב
אג

איך אפשר הדבר הזה? מה למרו בפו"ם, האם היו צריכים ללמד
שם תורה של עבודת מטה בדרג של אוגדה - מי קבע את זה? מצד אחד אהה אומר שהאחריות
לכל העבודה הזאת היא הימנה של חיל השריון. מצד שני, אהה אומר שמה"ד באמצעות פו"ם
יכל היה להחזיר. אז מה הוא החזיר? התורה שחיל השריון היה עושה? אם זה רק אמצעי
לביצוע או גם להשיבה?

חופי : כשאני אמרתי שגיטות שריון היו אחראים לתורה, אני הסברתי
שהתורה שהוצאה על ידם, תואמה על ידם עסקהילות והובשה והועברה
לאישור דרג המטה הכללי. מה"ד כמה"ד השתתף בכל מערכת הדיונים עד ההצעה אפילו,
גם אם לנו הייתה דעה שונה. הוא היה שותף לכלהההליך הזה בעיקר ע"י מה"ד-תו"ל ובהרכה
דיונים גם אני השתתפתי בתוך דיונים פנימיים של גיטות השריון. מרגע שסוכס שהמבנה
האוגדה הו המבנה הזה והיחידות הלוגיסטיות המבנה שלהן הוא מבנה כזה ושיטת ההפעול
של המערך הלוגיסטי של האוגדה - היו על זה הרבה דיונים, כולל הרמטכל, פגיטות
שריון, סוכס הנושא הזה, ואנחנו בדיוק את התורה הזאת לימדנו אתר כך בפו"ם. אני לא
לימדתי בפו"ם תורה אחרת.

ידין : אני מדבר על יישום. למשל, עבודת מטה בדרג, ל אוגדה. אחרי
שהחלט שהאוגדה בנויה כך ולא אחרת. מתחילה הכעיה העיקרית איך
האוגדה הזאת עובדת. מי היה אחראי - לא כל כך לקריאה אם כי זה גם כן קשור - אלא
להדרכתה של זה והיישום של זה ומירגול הדבר הזה?

חופי : בפו"ם - מה"ד.

ידין : מי קבע את זה?

חופי : גיטות השריון. ברמה הזאת קבעו את זה גיטות השריון.

ידין : ז"א לפעשה זה בדיוק מה שאני רוצה לתבין; נה"ד מבחינה זאת

היה אולי שותף בזמן הדיונים, אבל הקביעות האלה היו של חיל

שריון, אחר כך מה"ד אישר את זה ואחר כך מה"ד לימד את זה.

חופי :

אמת.

ידין :

אז כמה אתה אומר שפנ"מ היה האמצעי לפנ"ד להחזיר את

תורתו של מה"ד?

חופי :

לא של מה"ד. תורת הלחימה של צה"ל. כשאני אמרתי ביסוס

שריון אז אני נסימתי להסביר שיש איזה שהיא אחריות על אחד מהאמצעים

החילות אז האחריות שלו היא להביא את התורכ הזאת ולקבל עליה אישור. אז אם זה

נושא סכני בתוחמנות דורכים כך דורכים אחרת - זה החייל. ברבע שזה תורה בין-

חילית, והחייל מציע איזה שהיא הצעה מישמו צריך מעל החייל לאשר את זה. ברבע

שהתורה הזאת אושרה - היא הפכה לנחלת צהל כלו. אנחנו את תורת הלחימה של צהל

יכלנו להחזיר דרך המרגילים באוגדות ודרך פנ"מ כשבאים חניכים מכל החילות.

ידין :

אם אני מכין נכון, היות וכמו שאמרת בזמן הזה כחות היבשה

של צהל הפכו יותר ויותר כמעט אידנטיים, זהים עם כחות

השריון - מה"ד בניגוד למה שהיה קדם התרוקן במדה רבה מאחריותו וחכנו בכל מה

שנוגע לתאום הכין-חילי של כחות היבשה בדרג העוצבה הגבוהה ביותר.

חופי :

אמת.

ידין :

זה למעשה כאילו מבחינת זו כאילו מיפקדת הגייס הפכה

לאיזה - לא חשוב מה היה הסטטוס הפורמלי שלה - לאיזה פין

מה"ד נוסף לכחות מאש היבשה, בעצם.

חופי :

אמת. במדה רבה, כן.

ידין :

לאור זה שמה"ד התרוקן א, צריך היה להיות איזה משימה

למה"ד בדרג אולי יותר גבוה מזה, או בתאומים. אני מסתכל

מה על כל החומר שהוגש לנו, במקרה זה ע"י גונן ואני מניח שחלק מהחומר הזה א

או שזה עידכון של חומר שהיה קדם. אני אראה לך כמה דוגמאות, או איבוד, כי /

לפעמים כתוב עליו. אינני מוצא תורת לחימה, נוהל, מאת מיפקדות, פק"לים,
מבנה

עבודת מטה של הפיקוד בחור שכזה. על מצפ"ע לא ביקשתי אבל אני פה ושם רואה שזה מובלע באיזה חוברת גם כן בצורה מאד מאד שטחית. אבל, אני רואה מסמך רציני של עבודת מטה כרך א' ארעי שהוצא ב-1973 שאמנם כתוב בהחלה שזה מכסל את הכרך המתאים שיצא ב-1970. אז אני לא נכנס כרגע לשיכולים שהוכנסו פה. ב-1970 זה אני מבין כשאתה שרת כראש מה"ד גם כן היה איזה כרך של עבודת מטה. אבל, גם זה וגם הקודם בעיקרו הוא עבודת מטה האוגדה וכל מה ששיך לאוגדה. כתוב פה כך. יש פה פרק קטן שמדגים רק - וזה הדבר המעניין אותי - יש פה פרק המדבר על עבודת המצפ"ע ובהקדמה לפרק הזה כתוב: "כדי שמפקדי האוגדות יוכלו לתפעל את המטה שלהם נכון וכו' חשוב שהם ידעו איך עובד המצפ"ע." ההגיון שלי אומר, שכדי שמפקדי האוגדות יוכלו לפעול כדבעי - הם צריכים לדעת איך עובד הפיקוד. הקשר הישיר בסופו של דבר הוא לא בין האוגדה למטה הכללי, למצפ"ע. בסיכום שאלה זאת: יש לי הרגשה, שמבחינת תורת הלחימה וכל הקשור לזה, הפיקוד בחור שכזה נהפך פה לא לאבר מדולדל, מבחינת תורתית אני מתכוון למין יחוס כזה.

חופי: אני לא זוכר את החוכרה הישנה וההבדלים ביניהם ופה ההבדלים בחוכרה האורגינלית של עבודת המטה הבטחית שהיתה לפני החוכרות האלה. אבל, אולי שאפיין כזה; במסגרת של פו"ם יש חרגילים ברמת הפיקוד. והחרגילים האלה נעשים כששתי מטרות נגד העינים החל מיום שקיים פו"ם, 1/1/74. 1. מתוך זה שמפ"ם הולכים קצינים להיות קציני מטה במפקדת פיקוד. והשני זה נקודת המוצא שאתה יצאת ממנה, שכדי להכין את הנתח שלך ברמה של עוצמה יותר נמוכה, אתה צריך להכין את הרמה שמעליך. כך, שאם לדבר על הידרת עבודת מטה ברמת פיקוד, זה נעשה באמצעות פו"ם בחרגילי פיקוד בפו"ם ודרך חרגילי המלחמה במפקדות הפיקודים. אני פשוט מבלי שאני כורך אני לא יכל להשיב לך על השאלה איפה הנתח של הפיקוד בחלק התאורטי.

אני לא יודע. אני לא זוכר.

ידין:

אתה זוכר שבתקופתך יצא איזה שהוא הוראה מסכלהוראות פיקוד עליון, חוברת הדרכה שקובעת בדיוק את נוהל עבודה

המטה ואחריות המטה וכל הקשור במושג הזה שנקרא פיקוד?

חופי:

לא יצא.

ידין:

אז לא יצא.

נכנצל:

מהמהדורכ הזאת של 1973 אין כרך ב' אבל מהמהדורה הקודמת מין הסתם יש כרך א' וכרך ב'.

לסקוב:

שם כתוב: הרבילים.

ידין:

אני שאלתי את השאלה. אני מקבל תשובה שלא זכור לו איזה שהיא חוברת מקבילה, בין אם זה פקודות מסכל או פיקוד.

חופי:

לא הייתה. אני רק יכל לאמר - וכאן אין לכם ברירה אלא

להאמין - שהיתה כוונה והיתה מתשכה - שהמלחמה קטעה אותה -

לעבור ולעסוק ברמת הפיקוד המרחבי. אנחנו את הסיכומים של האוגדה כולל המערך

הלוגיסטי של האוגדה גמרנו די קרוב למלחמה. אני כבר כאלוף פיקוד ערפתי על

המערך הלוגיסטי של הפיקוד לפחות פיקוד הצפון. טענתי גם שהמסנה הלוגיסטי של

פיקוד צפון ודרום לא צריכים להיות זהים. כי המרחקים; המרחק לבסיסים, הפרישה

לדרגים שונה לחלוטין. היה סיכום אד-הוק של הרמטכל שקיבל חלק מהטעון שלי

על המערך הלוגיסטי והפעלת מיפקדת הפיקוד, והיה סיכום שנעבור ונדון בהפעלת

מיפקדת הפיקוד ואנחנו עוד במה"ד בתקופתי התחלנו לעסוק בנושא של הפעלת

מיפקדת הכיקוד, פרישת מיפקדת הפיקוד; האם הפיקוד יוצא למוצב פיקוד, מפקד במקומו.

היה כבר חומר בסיסי שפשוט לא הספיק לצאת כתורה. אבאש אני חושב שאני יכל

למצוא את החומר הזה.

ידין:

אני לא מכין למה זה קרה כך לפיקוד שזה גוף שקדם
לאוגדה. אני זוכר עוד בימי הקמנו את הפיקוד והיו בעיו
רציניות ביותר להקים את הפיקוד כי זה שכר את כל המסגרות הקודמות של כפיפויות
וכו'. וגם האוגדה כאוגדה פונקציונלית התחילה גם כן אז. דוקא לגוף הזה לא
התפתח במשך הזמן - פרט למחשבות ודיונים - משהו של פקודות קבע בדרג הוראות
פיקוד עליון או בדרג מאגמה פקודות מסכל או בחוברות תורפיות שקובעות במפורש
מה זה מיפקדה עורפית, מה זה מיפקדה עיקרית, מה זה חפ"ק, מה זה מוצב פיקוד,
מה זה מוצב פיקוד מצומצם. כל הדברים האלה.

חופי:

בזמני התעורר הצורך בזה. התעורר גם הצורך בזה כתוצאה
מזה שכל פיקוד התחיל למשוך לכוון אחד מבחינת מוצבי פיקוד,
גם הפכנה מפנימי, איזה פונקציונרים לוקחים לשם. על הבסיס הזה החלטנו לקיים
את מערכת הדיונים על הפיקוד רק לא הגענו למצב שהשלמנו את זה.

ידין:

אתה בפיקוד לפחות היה לך איזה שהם פק"ל למיפקדה?
בצורה של חוברת?

חופי:

בודאי. בצורה של פק"ל. אנחנו גם תירגלנו. אני חושב שספרתי
לכם את זה בעדות הראשונה שלי. תירגלנו את הפרישה לכנען
די במקרה איזה חדש וחצי לפני המלחמה ממוצב הפיקוד של הכנען.

ידין:

התירגול הזה של הפרישה היה מלווה בחוברת או מנוסח בחוברת
או זה רק הוראות אד-הוק?

חופי:

בחוברת שכנית של קשר ואיך מתקמים. קשר ופרישה
ופונקציונרים שכאים לשם. זה היה כרוך ממש לבוא למקום

ולראותה זה.

ידין: (מגיש לעד חוכרת) למשל, פה קיבלנו דברשהוצא בפיקוד

הדרום ע"י הקשר. פיקוד הדרום לא יכל היה להמציא לנו

שום דבר נוסף פרט שעשה מפקד אצח הקשר הפיקודי.

חופי: אני בטוח שהיה חומר כחוב.

ידין: אבל זה היה חומר פיקודי ולא מסכלי.

חופי: פיקודי.

ידין: אני שואל מפני שיש לי הרגשה לא רק שכל פיקוד סחב

אחרת למרות שאני מסכים שבכל פיקוד החנאים אחרים

אבל שגם המינוח והטרמינולוגיה וכתוצאה מכך הדרגים לא היו אחידים. אני

נחלק כמונחיסכמו מיפקדה עורפית, מוצב פיקוד, מיוצב פיקוד מצומצם. הפ"ק.

בריעכד כשניסינו לבדוק שם הלכה למעשה, זה לא בדיוק החאים למונחים האלה.

אם זה לא מוגדר ואם זה לא מובן אז ברור שגם איזה קצינים הולכים לאן - לא

מוגדר, ואם זה לא מוגדר גם המטה הכללי לא יכל לפעול כל; י מטה בסדר. כודאי

שמפקד האוגדה לא יכל. זה יהיה נכון לאמר שהכעיה הזאת ערכ המלחמה זה היה

מין סער מסוים שלא נגמר שלמושג הזה של פיקוד הוא לא היה ממוסד עריין בפ"ל

מאושר.

חופי: זה נכון. אני עזבתי אחת"ד ביוני 72. אני חושב שעסקו

בזה.

14.8.74

הערך אלוף יצחק חופי

י. חופי:

אנדרק חוזר ואומר : עזבתי את מה"ד , כפי שאמרתי ,
ביוני 1972 . אני חושב שעסקנו בזה בנושא של מפקדת
פיקוד ומוצבי פיקוד, החפ"ק האוירי שמשלב בזה, אם אינני טועה, בחצי השנה
האחרונה בהיותי במה"ד.

מ. ידין:

מתוך הסרמינולוגיה שקבעתם בפיקוד, אולי רק תגיד
לי מה היה השם הרשמי לנצרת, לנפת ולכנען? מכחינת הפיקוד.

י. חופי:

נצרה היתה מפקדת הפיקוד שבמידה שהפיקוד בעיקרו יוצא ממנו
הוא הופך למפקדה עורפית.

י. ידין:

כנען, מה הוא?

י. חופי:

מפקדה עיקרית.

י. ידין:

המפקדה העיקרית תהיה זהה עם מוצב פיקוד של הפיקוד?

י. חופי:

כן.

י. ידין:

מפקדה עיקרית ומוצב פיקוד זה היינו הרף?

י. חופי:

אנחנו יצרנו לעצמנו אלטרנטיבה נוספת שלא הספיקה להיות
גמורה וראינו אותה לא למצב של הגנה אלא רק למצב של
מתקפה. זה כחל-אבו נידה, תל אביטל.

י. ידין:

במשמעות של חפ"ק או מוצב פיקוד?

י. חופי:

מוצב פיקוד. דבר גדול

י. ידין:

זה מקביל לדבלה בפיקוד דרום?

י. חופי:

משהו דומה.

14.8.74

הערך אלוף יצחק חופי

י. ידין: זה יהיה מוצב פיקוד קדמי?

י. חופי: לא, זה תחליף לכנען. אני לא ראיתי בזמן המלחמה אפשרות

לשבת שם, כי אתה יושב עם כל המפקדה של הפיקוד קדימה.

אם יש שהים שלוש אוגדות אתה יושב לפניהן. מצד שני ---

הינ"ר ש. אגרנט: מה היה כנען?

י. חופי: כנען היה למצב של סלע.

י. ידין: מפקדה עיקרית, היא זהה למוצב של פיקוד ?

י. חופי: זה מוצב פיקוד.

י. ידין: שמתוכו יוצאים חפ"ק?

י. חופי: חפ"ק אני ראיתי של אלוף פיקוד. אני קראתי את זה עד

הסוף. רק קפיצה, לא אפשרות של שליטה בשטח, אלא יציאה

לעוצבה, למפקדה אוגדה עם מספר עוזרים. מפקדה קבועה, או לפי הצורך.

שאני ניגש לא לצורך שליטה מ-2 - 3 כלי רכב אלה, אלא הגעה למקום, להשפיע על

הדברים במקום או לאשר דברים, וחזרה. אני לא ראיתי אפשרות של שליטה. הפיקוד

לא היה בנוי לזה ולא ראיתי את זה כדרוש, שליטה ניידת של מפקדה הפיקוד.

י. ידין: כלומר, אם בשבת ביום הכיפורים וביום ראשון אתה ישבת

בנפת זה היה בכורח המציאות של ההבקעה.

י. חופי: זה היה תחליף. אומר יותר מזה. אנחנו ראינו את התנאי

להקמת הכנען, גיוס אנשי מילואים. לא היו לנו מספיק אנשי

קשר סדירים להחזיק את כל המערכת האלה יחד. ~~אצבע~~ עוד בחקופת החקריות

שהיו לנו שם, מוצבון קטן מאד בנפת בבונקר שלא היה מועד בשבילנו. הנפת האורגינאלי

היה מיועד להיות מוצב פיקוד של אוגדה או של חטיבה, ולהיות עבורנו כל זמן

שאנו-ניידה לא גמורה. מוצב הפיקוד לתקריות. שאז אנחנו יושבים כולנו יחד,

החטיבה, וחטיבת השריון והארטילריה, יושבים במקום אחד ושולטים על הנעשה.

14.8.74

הער אלוף יצחק חופי

כך זה היה בחקופת הקרבות שהיו בחורף 1972/3.

ליום או יומיים בלבד?

נכנצאל:

כן. אין שם מקום לאנשים. אין שם סידורים מינימליים להיקף של מפקדת פיקוד.

י. חפאי:

אנחנו נכנסנו לזה לשלב הראשון כי שם היה קשר ממוכנים מראש ושם אפשר היה לשלוט ממפקדת הפיקוד. אבל בטווחים רחוקים עם בעיות של שליטה. לכן אני העדפתי את הפריסה הראשונה לעשות שם.

אם לא היה פק"ל של הפיקוד כמושג הזה של המס"כל, האם נוחלי העבודה של קציני המטה של הפיקוד, נקבעו ע"י מי?

י. ידין:

ע"י כל הפיקוד?

י. חופי:
 באופן עקרוני לא ע"י אותו פיקוד, אלא ע"י אותו אלוף פיקוד. מטעם הדברים אני לא אגיד, יש אולי שוני מהותי. אני לא בטוח אם ספרים היו משנים פה. אני מניח שגנדי ניהל את זה בצורה אחת למרות שבדלנו באותו כי"ס, ואני ניהלתי את זה בצורה אחרת ושמוליק גורודיש ניהל את זה בצורה שלישית, למרות שהשימוש כראש המטה, שימוש בקצין אב"ס, בקצין האפסנאות, בכל קציני המטה המתאמים, הקשר לקציני המטה המקצועיים, מוגדר בחוכרות מטה. הצורה שזה מבוצע הלכה למעשה בסך הכל תלויה בגישה שיש לכל אחד מהאלופים. אני בטוח שלא נהגתי כפי שמוטה נהג לפני. אנחנו שונים בגישה שלנו. הגישה שלו היתה יותר "לארג'ית", מבחינה זו אָל לחת למטה ולעוצבות מרחב פעולה יותר גדול. אני הייתי יותר מצומצם מבחינה הזאת. זה השפיע על כל עבודת המטה במפקדת הפיקוד. יש אחרים שהיו עוד יותר סחמירים ממני בצד זה ולא זו שום דבר, קטן או גדול, מבלי שאלוף הפיקוד נוחן עליו את הגושפנקא.

ועדת החקירה - ישיבה קמ"ח - 44 - מט
14.8.74
הערך אלוף יצחק חופי

י. ידין: מבחינה נוהלי העבודה. הפרינציפ הוא, שראש המטה מחאט את עבודה המטה, כל העבודה של המפקדה העיקרית. זה קויים אצלך, מבחינת תאום?

י. חופי: נקבע כך. נקבע לפני המלחמה על בסיס של הנסיון של מלחמת ששה הימים, שבמפקדת פיקוד מתווסף פונקציונר נוסף שזה סגן אלוף הפיקוד. קראו לזה עוזר כי לא רצו לפגוע בראש המטה. לעצם הענין, הוסיפו פונקציונר לזוג שהיה לפני זה של אלוף הפיקוד וראש המטה. אחר-כך באופן פרטי בכל פיקוד היו צריכים לקבוע בהתאם לאישיות שנובעת בדבר. אצלי זה היה איסקה שנקבע כסגן. לקבוע מי עושה מה.

היו"ר ש. אגרנט: בינו ובינראש המטה?

י. חופי: כן.

י. ידין: הדברים האלה לא היו קבועים בפק"לי?

י. חופי: לא. תלוי במי שהיה מעוניין בזה. באופן פרטי אצלי בפיקוד ---

היו"ר ש. אגרנט: אצלך היה ראש מטה?

י. חופי: כן. תת-אלוף אורי בראון. הוא נפצע אחר-כך יחד עם איסקה.

י. ידין: מה היה תפקידו של אדם?

י. חופי: אדם היה מעליהם. פֶּה־הַסְּטוּס לא היה פורמלי בהחללה אבל הוא למעשה היה הסגן בפועל. איסקה היה עוזר ואורי היה למעשה ראש מטה. קוטי בא בהתנדבות. הוא לא היה מוצב. קוטי היה כבר אז במוסד. לא היה לו שום מינוי הירום. קוטי בא ומאתר שמכל הנפשות הפועלות ומכל הבחינות הוא היה בכיר, הוא באופן טבעי נהיה הסגן לכל דבר.

14.8.74

הערך אלוף יצחק חופי

איסקה היה השלישי במפקדה.

י. ידין: ראש המטה לא היה אחר?

י. חופי: לא היה אתי. אותו מניתי על הנושא הלוגיסטי, על ריכוז סנקים מחדש, ריכוז צוותים. גם בשלב הלחימה. הוא היה בנצרת. היה בא אלי מדי פעם. היה באיזור של המחנות פילון וכורזים ששם התנקזה התגבורת.

היו"ר ש. אגרנט: איפה היה הסגן בזמן התחלת המלחמה?

י. חופי: הוא היה איש פילואים. הוא בא אלי במוצאי-שבת.

י. ידין: אם אחת היית בתל-אביב בשבת ובאת רק בשעה 3 או 3.30

י. חופי: הוא אז היה במפקדת הפיקוד בנצרת.

י. ידין: האיש שהיה קדימה היה קצין אג"ם?

י. חופי: כן.

י. ידין: הוא היה הבכיר עד שתזרת?

י. חופי: כן. מבחינת מפקדת הפיקוד. יהושע שאל אותי על זה הרבה שאלות אם היה בסמכותו או לא היה בסמכותו, אבל אורי היה הבכיר במפקדת הפיקוד.

י. ידין: אנחנו רוצים ללמוד גם לגבי העתיד. זה יהיה נכון לומר שבסופו של דבר המבנה של מפקדת הפיקוד לא היה די ממוסד. עכשיו לאור מה שאתה אומר לי, עבודת המטה פמש וחלוקה למפקדות, אלא גם הסגן, העוזר, וראש מטה היה דבר מאוד מאוד אישי בכל פיקוד ופיקוד.

14.8.74

העד אלוף יצחק חופי

י. חופי: לא עצם העבודה אלא החלוקה. בזמן מלחמה, הסגן הוא ראש מטה.

י. ידין: כל אדם שיהיה מתורגל מראש. האנשים האלה לא היו יכולים להיות מתורגלים מראש. קשה היה לתרגל אותם מראש?

י. חופי: כן. איסקה הוצב אלי לא בזמן רב לפני המלחמה אני השתדלתי. אחת הבעיות עם אנשי המילואים, היא שהם יהיו בתמונה. אני זימנתי אותו לתכנונים לאישורי התכניות של הדברים שאנחנו בצענו בקיץ האחרון, תכנון מחדש של תכנית ההגנה. תכנון מחדש של תכנית ההתקפה.

י. ידין: זה מבחינת תכניות, אבל לא בעבודה המטה?

י. חופי: נכון.

י. ידין: מה היית ממליץ על סמך הנסיון והבעיות האלה, שצריך לעשות?

י. חופי: באופן עקרוני לפי החפישה שלי, ראש המטה הסדיר צריך להיות הסגן, מהטעם הפשוט: שהוא מעודכן במה שקורה. זה לפי דעתי צריך להיות הכלל. האיש השני שמוצב לפיקוד, צריך להיות ראש המטה ועוזר בדרג שלישי ומתאם את עבודה המפקדה העורפית.

היו"ר ש. אברנט: אתה אומר שראש המטה צריך להיות הסגן. מה האיש אחריו?

י. חופי: מה שנקרא ראש מטה בזמן שלום שהוא גם סגן אלוף הפיקוד בזמן שלום, הוא צריך להיות במהותו סגן, כי הוא חי את השטח, מכיר את הבעיות, מכיר את התכנונים. הוא יותר קרוב לנושא. ואיש המילואים צריך לעסוק בעבודה כדרג שהוא פחות קריטי. או היכולת שלו להחליף את אלוף הפיקוד, אם לא קוראים לו באופן ברצוף במשך כל השנים עד המלחמה, היכולת שלו להחליף את אלוף הפיקוד בניהול קרב, כשיש צורך בזה, היא הרבה יותר קטנה.

24.8.74

הער מלוף יצחק חופי

איסקה, אם אתה מסווה אותו לקוחי מבחינת הכרות כשטח, אפילו הכרות עם האנשים, הרי ההכרות שלו היתה יוחר מוגבלת מאשר של קוחי, למרות שקוחי כבר שנה לא היה בתפקיד פעיל. אבל לפני זה הוא היה ראש מטה שלי. לכן הוא בא. הוא בא כמתנדב. הוא עבד אתי ועזב והלך למוסד.

י. ידין:

הבעיה היא בעיה. הייתי מוסיף לך עוד בעיה קטנה.

זאת בעיה כללית של צה"ל. בדרך כלל, קצין במילואים

הוא לרוב - אצ אם ללכת לפי השיטה הזאת - יכול להוצר לעתים קרובות מצב שהוא יהיה בכיר מבחינת הדרגה או הוותר כלפי אותו ראש מטה. פה יכולה להתעורר בעיה שאתה כופף קצין בכיר לקצין זוטר. זו בעיה רצינית. יכולה להיות באמת בעיה. זו בעיה של מרב-אלוף וער אלוף. העוכדה שהדבר נוגע לפיקוד וזו בעיה.

י. חופי:

זו יכולה להיות בעיה. תלוי איך האנשים מתנהגים.

זו לא מוכרחה להיות בעיה.

י. ידין:

בכל מקרה הענינים האלה מוכרחים להיות ברורים ממוסדים

ולא על סמך החנדכות של איש מרצון אלא זה תקן ופק"ל

ופיקוד. בזמן מלחמה האיש הוא זה וזה ומציבים אותו בפקודה ולא מרצון.

אחרי כן רשמה תכ

ועדת החקירה - 14.8.74

חשיבה קמ"ג - אחח"צ

.51.

ת.כ.
(לפני מ.ט.)

הער - אלוף (מיל) י.חופי

ידין:

ואז הוא יודע מראש. אם אומרים לאלוף לשעבר, תקא

לדוגמה, שהוא צריך להיות פתאום כפוף לאיזה שהוא

אלוף של היום, שבזמנו היה אולי מראש מטה אצלו, אז כל זה צריך להודיע

בזמן שלום ומראש, ואז שהוא מסכים לכך או שלא וכו'.

י.חופי:

עם איסקה זה היה כך. איסקה היה המפקד שלי, אני

הייתי הסגן שלו בצה"ל 1, ורון לנר היה המפקד שלי.

בינינו לא הייתה שום בעיה. מעבר ומעל לדוגמה, זה תלוי גם בנפשות הפועלות.

ידין:

שאלה אחרונה בנושא זה, והיא כמעט האחרונה בכלל:

התרשמנו, אני לפחות, שבעבודת המטה פרט לחוסר פק"לים,

היה גם בסוגי לחוסר משמעת של עבודת מטה, זאת אומרת: נניח שאתה יודע שראש

המטה מתאם את אלה, שקצין אג"ס צריך לעשות תפקידים כאלה וכאלה, אך בחלק

מהמקומות לא בצעו את עבודתם בהתאם לפק"לים. פקודות לא נוסדו נכון, לא כתבו

אותן נכון, ואם צריך היה לעשות פקודת התראה וצריך היה לעשות גם פקודת

תכנון, גם התייעצות וגם הערכת מצב, - כל הפק"ל הנוגע לעבודת מטה, בנוגע

להוצאת פקודה, - לא נעשה כפי שצריך. אני מייחס זאת לא רק לחוסר ידע, אלא

גם לחוסר משמעת. האם איתח לך תופעה כזו בפקוד?

י.חופי:

אינני חושב. יכול להיות שאיזה דרגים מתחת למפקדת

הפקוד, יש להם הרגשה כזו. לי נדמה שלא.

ידין:

לא שמעתי זאת על הפקוד שלך.

י.חופי:

שי נדמה שלא, מתוך הפקוד. יש מסקנה אחת רצינית

מאד, ודברנו על-כך אחרי המלחמה, וחיל-האוויר יישם

אותה בדרך משלו, אך צריך למצוא לכך בסוגי גם במפקדות של כוחות חיבשה, וזה שיהיה

הער - אלוף(מיל) י.חופי

צווח בחוך מפקדת פקוד, שלא עוסק בנהול הלחימה, אלא יעסוק בצעד הבא - בתכנון של השלב הבא.

חיל האויר, כלקח מהמלחמה, הקים אצלו מן אגף תכנון, שאינו אותו אגף שמנהל את המבצעים.

ידין: זה היה אלו נדמה לי גם לקראת המלחמה.

י.חופי: לא בדיוק במבנה הזה, כפי שהם רוצים אותו. בהחלט ישנה בעיה, כאשר אתה וכל קציני המטה שלך עובדים ברציפות על הדברים הנוערים השוטפים, אתה לא יכול להתפנות בצורה מסודרת לכך. לי היה קצת יותר קל, לפחות מבחינת ההרגשה שלי, כי בשקט יכולתי להשאיר את קומי ליד המקרפון / - לא בשלבים הראשונים של המלחמה, אלא לאחר שרות קצת, - ולשבת בצד ולנהל נוהל קרב לחרמון למשל, כפי שניהלנו, או קבוצת פקודות להתקפת הנגד, מבלי שאצטרך לשבת כל הזמן על-יד מכשירי הקשר. אבל הכעיה אינה רק באלמנט של המפקד, אלא גם קציני מטה שיעשו את העבודה במקביל, וזו אחת המסקנות שלנו במלחמה.

ידין: שני מסות.

י.חופי: או חלק ממטה נוסף, אשר יכול לערוך מה שנקרא "קונטינג'נסי פלן", חוך כדי גיהול הלחימה. אני לא יודע אם יישמו את זה בשלב זה, אך אלה היו המחשבות והלקחים של המלחמה, כי חמיד חשבנו שמאחר והמלחמה היא קצרה, כללם עושים הכל, ובכך נגמר העניין.

היו"ר אגרנט: תודה רבה לך.